

ПИТАННЯ МОТИВАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ БУХГАЛТЕРІВ СУБ'ЄКТІВ СУСПІЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ

У сучасних умовах інтеграційних процесів, прагнення України наблизитись до норм і стандартів бізнесу європейських країн, коли правові норми, що регулюють господарську діяльність суб'єктів, постійно змінюються, удосконалюються, і водночас посилюється фіскальний тиск, для суспільства особливої важливості набуває впевненість у достовірності і прозорості фінансової інформації. Зокрема, в першу чергу це стосується суб'єктів суспільного інтересу – акціонерних товариств, банків і інших фінансових установ, державних холдингів та ін. Їх звітність офіційно оприлюднюється і становить інтерес для широкого кола користувачів, в тому числі і закордонних інвесторів.

За формування звітності таких суб'єктів в першу чергу несуть відповідальність керівники, бухгалтери. Безумовно, достовірність її підтверджується і аудитором. Подання інформації про фінансовий стан та результати діяльності, опис політики діяльності суб'єкта, оцінка статей звітності і ризиків в більшій мірі залежить від професійності, етичного застосування професійного судження бухгалтера.

Але, як свідчить практика, далеко не завжди дані фінансової звітності є правдивими внаслідок певних намірів керівників і власників підприємств або непрофесійної поведінки бухгалтера, що підписує таку звітність. Доречно розглянути причини, з яких професійний бухгалтер вчиняє іноді усупереч своїм морально-етичним переконанням і нормам етики професійних бухгалтерів.

Обов'язки професійного бухгалтера не зводяться виключно до задоволення потреб окремого клієнта або працедавця. Діючи в громадських інтересах, професійний бухгалтер зобов'язаний дотримуватися вимог Кодексу етики професійних бухгалтерів і аудиторів. Для аудиторів дотримання етичних принципів у роботі є обов'язковим, що передбачено нормативними документами Аудиторської палати України.

Професійний бухгалтер також повинен дотримуватися основних принципів поведінки: чесність, об'єктивність, професійна компетентність, конфіденційність і фаховість поведінки. Але відповідальність за їх недотримання не передбачено у законодавстві України.

Професія «бухгалтер» - це професія для людей з високою працездатністю і стресостійкістю, мислять логічно, здатні приймати рішення, вміють правильно сприймати інформацію, спілкуватись з керівництвом і знати, де знайти відповідь на поставлене питання. Проте, як показала практика, дотримуючись основних принципів Кодексу етики професійних бухгалтерів, бухгалтер на підприємстві може потрапити в конфліктну ситуацію, коли ці принципи йдуть в розріз з позицією роботодавця. Маючи певні зобов'язання перед роботодавцем, бухгалтер - професіонал може зазнавати тиску, що змушує його діяти проти правил, встановлених законодавством, діяти проти технічних і професійних стандартів і бути задіяним в неетичних або незаконних стратегіях управління доходами. У таких умовах постає питання про з'ясування мотивації бухгалтерів в тих або інших

господарських і ділових ситуаціях. Вивчення мотиваційного профілю бухгалтерів дозволить виявити тих працівників, які найменш стресостійкі в ситуаціях тиску на них роботодавця, або тих, коли матеріальна зацікавленість дозволить їм забути про професійну етику.

Розглянемо мотиваційний профіль бухгалтера, який складається з наступних мотивацій:

- потреба у високій зарплаті. Зазвичай таку мотивацію мають більшою мірою працівники, що мають досвід в цій сфері діяльності. У людей з низьким рівнем цієї мотивації, швидше за все, занижена самооцінка або є інші причини, що примушують їх працювати на низькооплачуваній роботі.

- потреба в хороших умовах праці і комфортній обстановці. Характеризує людей з високою емоційністю. В цьому випадку слід з'ясувати, чи не будуть емоції заважати професійній діяльності бухгалтера.

- потреба в чіткій структуризації роботи. Проявляється у людей, що бажають чітко знати свої посадові права і обов'язки, що допоможе їм якнайкраще реалізувати свої професійні якості.

- потреба у визнанні своїх заслуг з боку керівництва і інших співробітників. Це не завжди є недоліком і невпевненістю в собі, такі люди можуть стати чудовими виконавцями поставлених перед ними завдань і своїх професійних обов'язків.

- мотивація в соціальному спілкуванні для працівників бухгалтерської служби має бути на рівні золотої середини. Спілкування не повинне заважати злагодженій роботі усього колективу.

- потреба у формуванні і підтримці довготривалих і стабільних взаємовідносин повинна заохочуватись в співробітниках бухгалтерії.

- потреба у впливовості і владі може привести як до конфліктів в колективі, так і до здорової конкуренції працівників між собою.

- потребу в цікавій суспільно корисній роботі у рамках бухгалтерського обліку зможуть реалізувати працівники, що дійсно люблять свою професію, розуміють її громадську значущість і зацікавлені в ній. Такі працівники зазвичай дуже відповідальні, вимогливі як до себе, так і до інших співробітників.

Застосування такої оцінки мотивацій претендента на посаду головного бухгалтера підприємства, що є суб'єктом суспільного інтересу дозволить керівництву збільшити передбачуваність поведінки своїх співробітників і знизити ризики від нефахового застосування облікових стандартів і порушення етики поведінки професійного бухгалтера. Актуальним залишається і питання запровадження обов'язковості дотримання професійної етики бухгалтерами, які підписують звітність суб'єктів суспільного інтересу та відповідальності за її порушення.

Достатній рівень матеріальної і духовної культури суспільства є передумовою становлення бухгалтерського обліку як соціальної категорії, що призведе до формування його профілактичної та попереджувальної функції та ключового завдання, яке полягає у сприянні збереженню та розвитку суспільних відносин і структур, виконанню членами суспільства відповідних норм і правил поведінки, що забезпечує ефективне функціонування і раціональний розвиток суспільно – економічної системи в цілому.